

דף כה

לו. א. האם מותר ליהנות ממעשר-שני, תרומה וקדשים טמאים — תוך כדי ביעורם?

ב. הדלקת הנר ורחיצת ידים ורגלים בחמין לכבוד שבת — האם הם חובה?

ג. איזהו עשיר?

א. מעשר-שני אסור ליהנות ממנו תוך כדי ביעורו. (לא בערתי ממנו בטמא). והוא הדין לקדשים פסולים, אפילו קדשים שניתנו לאכילה כגון שלמים, אסור ליהנות מהם בשריפתם. (אם משום 'קל וחומר' ממעשר הקל, אם משום הקש למעשר. עפ"י תוס'). אבל בתרומה טמאה — מותר לכהן ליהנות ממנה בביעורה. (ואני נתתי לך את משמרת תרומתי — בשתי תרומות הכתוב מדבר, טהורה וטמאה, ואמרה תורה לך — שלך תהא (רב נחמן אמר רבה בר אבהו); ולא בערתי ממנו בטמא — במעשר דוקא, אבל אתה מבעיר שמן של תרומה שנטמאת (רבי אבהו אמר רבי יוחנן); תתן לו — ולא לאורו, משמע שתרומה טמאה בת אורו היא. רב נחמן בר יצחק).

א. הדלקת נר במעשר-שני טהור — רש"י (ביבמות עג): כתב שכל שכן שאסור להדליק. ואולם

הר"ש (שביעית ח, ב) כתב שמותר להדליקו. (וע' אבני נזר או"ח שעד, בהגהה; אה"ע תג, ד).

ב. דוקא בשר ותבואה או שמן של איסורי הנאה אסור ליהנות בהם בשעת שריפתם, שנחשבים

קיימים בעין באותה שעה, אבל עצים — מותר, כדמוכה במסכת פסחים לענין ערלה. עפ"י תוס'.

ג. יש אומרים שההנאה מתרומה טמאה בשעת שריפתה, אינה היתר בעלמא אלא קיום מצוה

במצות התרומה, שהכהן יהנה ממנה בשעת שריפתה (עפ"י רשימות שיעורים לגר"ד סולוביצ'יק

(סוכה לא) בדיוק לשון הגמרא והרמב"ם. וכי"ב כתבו בדעת רש"י, שמצוה ליהנות בשעת ביעורה כי אם

לא כן נמצא מפסיד תרומה. ע' בשו"ת משיב דבר ח"ב סו"פ פ ובהידושיו כאן; גליונות קה"י. וע' גם באבי

עזרי (קמא תרומות ב, ד).

ב. הדלקת הנר לכבוד שבת — חובה. (ונשים מתות בשעת לידתן על שאינן זהירות בחלה, בנדה ובהדלקת

הנר). ורבה אמר, גם הדלקת הנר במקום הסעודה — חובה היא, ולא כאביי. (עפ"י תוס').

רחיצת ידים ורגלים בחמין ערבית — רב אמר: רשות. ורב נחמן בר רבא / בר רב זבידא אמר: מצוה.

אין זו חובה כל כך כמו הדלקת הנר, על כן אמר 'מצוה' ולא 'חובה' (תוס'). יש מפרשים דברי

רב 'דשות' — כלפי הדלקת הנר שהיא חובה, אבל קצת מצוה ודאי יש. ע' מאור ישראל ומגדים חדשים

כאן).

משמע בגמרא שגם מי שתורתו אומנותו יש לו לבטל כדי לקיים רחיצה בחמין (עפ"י באור

הלכה רס"י רס. וע' מגדים חדשים).

ג. איזהו עשיר (נפקא מינה לטרוח ולחזור אחר הדבר. רש"י) —

כל שיש לו נחת רוח בעשרו (רבי מאיר);

כל שיש לו מאה כרמים ומאה שדות ומאה עבדים שעובדים בהם (רבי טרפון);

כל שיש לו אשה נאה במעשים (רבי עקיבא);

כל שיש לו בית הכסא סמוך לשלחנו (רבי יוסי).